

VSNU
November 2017

Jaarplan 2018

Meer informatie

www.vsnu.nl

Verantwoording

Deze jaaragenda is in november 2017 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de VSNU en voorbereid door stuurgroepen, bestaande uit een afvaardiging van voorzitters, rectoren en vicevoorzitters van de universiteiten, ondersteund door de ongeveer dertig medewerkers van het bureau van de VSNU.

Suggesties zijn welkom via info@vsnu.nl

Voorwoord

Jaarlijks maakt het bureau van de VSNU een jaarplanning, die dan ter goedkeuring wordt voorgelegd aan ons bestuur. De editie 2018 ligt nu voor u. In dit jaarplan staan de projecten voor het komend jaar geordend en beschreven. Deze projecten zullen naar onze inschatting veel van onze tijd in beslag gaan nemen en hopelijk ook tot mooie resultaten gaan leiden. Het jaarplan is primair opgesteld voor interne (bestuurlijk) referentie; het helpt ons ons werk te ordenen en te prioriteren en vormt ook de basis voor ons tijdsschrijfsysteem. Secundair is de inhoud mogelijk ook interessant voor onze externe stakeholders. Met dit in het achterhoofd moet opgemerkt worden dat lopende dossiers en interne projecten (zoals de bestuurlijk vernieuwing VSNU 2.0) niet in dit jaarplan staan.

Voor wie door de oogharen heen naar de lijst met projecten kijken, zal opvallen dat het bureau van de VSNU in veel van zijn projecten namens de Nederlandse universiteiten aan de slag gaat met thema's uit het nieuwe regeerakkoord. Tegelijk kunnen de universiteiten heel veel zonder 'Den Haag', u ziet dan ook dat er door de vereniging zelf naar voren gebrachte, strategische, projecten in dit jaarplan staan waarmee de universiteiten agendasettend zijn.

Dit jaarplan bestaat uit korte omschrijvingen van de thema's waarop wij met ons team de belangen van de Nederlandse universiteiten behartigen. Hieraan werken wij hard en opgewekt. Wilt u een keer meemaken hoe het er bij ons in de Lange Houtstraat te Den Haag aan toe gaat? Neem dan contact met ons op, of leuker: kom een keer langs in 2018!

Projecten en dossiers per domein

Domein-overstijgende projecten

Toekomst stelsel

Het stelsel van universitair onderwijs en onderzoek is onderhevig aan een aantal grote maatschappelijke, technologische en demografische trends die nopen tot strategische keuzes door de instellingen. Op basis van scenario's zal binnen dit project gestreefd worden naar een aantal gezamenlijke voorstellen voor de toekomst van het stelsel aan de belangrijkste stakeholders van de universiteiten zoals de minister, studenten, het bedrijfsleven en andere maatschappelijke partners.

Midden in de samenleving

De universiteiten hebben de ambitie om meer zichtbaar te zijn als drijvende kracht van voortuitgang midden in de Nederlandse samenleving. Op basis van een inventarisatie en analyse van wat de universiteiten allemaal doen met en voor maatschappelijke partners zal de zichtbaarheid daarvan verder worden uitgebouwd.

Kwaliteitsafspraken

In het nieuwe regeerakkoord zijn opnieuw kwaliteitsafspraken opgenomen, met een financiële component. De VSNU zal met de overheid in gesprek blijven over een goed proces, zodat we niet worden overvallen met overhaaste besluitvorming of inhoudelijke eisen aan de plannen van de instellingen die niet overeenkomen met onze ambities, of met de afspraken die met de lokale medezeggenschap zijn gemaakt. Evenzeer streven we naar afspraken die de administratieve lasten beperken en maximaal horizontaal worden opgesteld.

Onderwijs

Docentprofessionalisering

De maatschappelijke en politieke aandacht voor de kwaliteit van universitair onderwijs is groot, mede vanwege de toegenomen eigen bijdrage van studenten (het studievoorschot). Onderwijskwaliteit hangt voor een groot deel samen met de kwaliteit van docenten. Vanuit de VSNU laten we daarom zien wat de universiteiten doen aan docentprofessionalisering en organiseren we kennisdeling. In 2018 organiseren we een groot onderwijsfestival en publiceren we een state of the art rapport over de BKO op basis van de peer-review in 2017.

Technologie in het HO

De universiteiten willen de kansen van technologie voor het onderwijs benutten. In 2018 gaan we daarom samen met de VH en SURF aan de slag met een versnellingsplan onderwijsinnovatie. Een van de acties is om een gezamenlijk platform in te richten waar instellingen kennis kunnen delen over digitalisering in het hoger onderwijs.

Toelating tot het wetenschappelijk onderwijs

Toelating, toegankelijkheid en selectie staan volop in de politieke belangstelling. De VSNU vertegenwoordigt de belangen van de universiteiten in discussies over gelijke kansen, het

maatwerkdiploma, onderwijs2032/curriculum.nu, de studiekeuzecheck etc. In 2018 zijn we daarnaast onder de regie van de bestuurlijke Taskforce Toelating Master bezig met vraagstukken rondom selectie en toelating in de master.

Aansluiting arbeidsmarkt

In het regeerakkoord staat dat ook bestaande opleidingen getoetst moeten worden op arbeidsmarktrelevantie. Eind 2016 hebben VSNU, VH, ISO en LSVb afgesproken om aan de hand van enquêtes onder alumni te bezien of er opleidingen/disciplines zijn waar de aansluiting op de arbeidsmarkt mogelijk onvoldoende is en extra inzet gewenst is. De VSNU dringt er bij het kabinet op aan deze afspraak overleidend te houden en is met de andere partijen in gesprek over de uitvoering.

Lerarenagenda

De universiteiten willen meer en betere leraren opleiden voor het primair- en voortgezet onderwijs. Vanaf 2013 werkt de VSNU daarom aan een eigen Lerarenagenda, die wordt uitgevoerd in samenwerking met de Interuniversitaire Commissie Leraren (ICL). Vanuit die agenda wordt gewerkt aan het vergroten van de instroom van studenten, onder andere door meer flexibiliteit en maatwerk en aan het versterken van de vakdidactiek.

Internationaal

Europese verbindingen onderwijs - De behartiging van internationale belangen

Universiteiten hebben grote ambities voor (studiepunten) mobiliteit van studenten. Hiervoor is het Erasmus+ programma van groot belang, en Europese beleidskaders, zoals

- De Europese Hoger Onderwijsruimte (kwaliteitszorg, erkenning, 3-cycli) waarvoor door de onderwijsministers nadere afspraken worden gemaakt.
- De moderniseringsagenda voor universiteiten 2017 van de Europese Commissie, waaronder een voorstel voor het tracken van afgestudeerden in Europa.

Dit project richt zich vooral op de lobby voor de Europese belangen van de universiteiten.

Europese verbindingen onderzoek - De behartiging van internationale belangen

In 2018 worden het conceptkaderprogramma FP9 en de concept-EU-meerjarenbegroting gepresenteerd als startschot voor de onderhandelingen. De VSNU neemt in 2017 reeds een standpunt in over de gewenste opzet en omvang van het nieuwe kaderprogramma door het opstellen van een position paper. In 2018 dragen we de boodschappen uit het paper actief uit gericht op voortdurende beïnvloeding van de onderhandelingen.

Internationale positionering - De wijze waarop onderwijs en wetenschap worden gepositioneerd

Zowel het rapport Buijink, het AWTI-advies over WTI-diplomatie en de Taskforce landenstrategie OCW bepleiten een betere integratie van de kennissector bij de vertegenwoordiging van Nederland in het buitenland. Dat vraagt ook om meer onderlinge coördinatie van de instellingen voor hoger onderwijs zelf.

In de *war for talent* moet Nederland zijn competitieve positie kunnen waarmaken. Deelname aan missies moet de kennisnetwerken verstevigen; aantrekkelijkheid van Nederland voor talent benadrukken en het gunstige Nederlandse vestigingsklimaat onder de aandacht brengen.

Scenario's en randvoorwaarden voor Internationalisering

Hoe ontwikkelen universiteiten zich als echte internationale instellingen? Zowel de organisatie van studentmobiliteit als de inrichting van de *international classroom* en de ontvangst en integratie van internationale studenten spelen een rol.

Het is van belang te laten zien dat universiteiten doordacht beleid voeren en de randvoorwaarden op orde hebben als ze een stap naar verdere internationalisering zetten.

Onderzoek

Open Science

De VSNU zal zich samen met de partners van het Nationaal Plan Open Science inzetten voor het bevorderen van open science en open access

Waarderen en Belonen Onderzoekers

De VSNU werkt aan goed werkgeverschap van de universiteiten. Daar hoort een evenwichtig systeem van waarderen en belonen bij. Een systeem dat niet alleen kijkt naar publicaties, citaties en H-index maar ook naar onderwijs, valorisatie, impact en naar bijdragen aan open science en open access.

Herziening Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit

Het bewaken van wetenschappelijke integriteit is essentieel voor de toekomst van onze universiteiten. Daarom wordt zal er in 2018 een volledig herziene gedragscode verschijnen.

Midterm Evaluatie SEP

Systematische evaluaties van wetenschappelijke kwaliteit en relevantie dragen bij aan de goede positie van het Nederlandse onderzoek. Samen met KNAW en NWO organiseert de VSNU daarom de midterm evaluatie van het Standaard Evaluatie Protocol dat in 2021 zal worden herzien.

Impact

De universiteiten brengen een heldere en gezamenlijke boodschap naar buiten over impact en leggen verantwoording hierover af die past bij de instelling en binnen de brede definitie van impact. Belangrijke rol in de ontwikkeling van de positie van impact bij de universiteiten spelen de Knowledge Transfer Offices waar onder andere academische start-ups en ondernemerschap ondersteuning krijgen.

Digitale Samenleving

De Nederlandse universiteiten kunnen als geen ander een essentiële bijdrage leveren aan ontwikkeling van de mensgerichte informatietechnologie. Op basis van een unieke gezamenlijke agenda zullen zij zich inzetten om Nederland gidsland op dit thema te maken.

Nationale Wetenschapsagenda

De NWA versterkt het Nederlandse onderzoek en vergroot de impact daarvan doordat het nieuwe verbindingen bevordert tussen disciplines, tussen verschillende kennisinstellingen en met externe partners zoals het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en de overheid.

Human Capital

Cao Modernisering

Geconstateerd wordt dat de arbeidsvoorwaarden moeizaam meebewegen met de ontwikkelingen in en buiten de universiteit. Dit bereiken we door de cao te moderniseren. Twee belangrijke speerpunten hierbij zijn internationaal toptalent binnen halen én behouden en het binnen de cao bieden van ruimte voor individuele afspraken en maatwerk waarbij de cao de randvoorwaarden regelt.

Cao Nieuw

Dit project bevat zowel het uitwerken van de beleidsagenda van de lopende cao (2 juli 2016 - 30 juni 2017) alsmede het proces om te komen tot een nieuwe cao met ingangsdatum 1 juli 2017.

Normalisatie Rechtspositie

Door de wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenarenstatus (WNRA) gaan ook de openbare universiteiten onder het burgerlijk wetboek vallen. Doel van het project is dat voor universiteiten een zo soepel mogelijk verlopende overgang plaats vindt naar arbeidsovereenkomsten, bijbehorende afspraken, regelgeving en procedures.

Werkdruk

SoFoKleS heeft in 2016 en 2017 onderzoek laten doen naar werkdruk en prestatiedruk onder wetenschappelijk personeel bij universiteiten. Daaruit blijkt dat de werkdruk en prestatiedruk onder met name het wetenschappelijk personeel hoog is. Wetenschappelijk medewerkers van universiteiten ervaren een hogere werkdruk in vergelijking met andere branches in Nederland. In 2018 wordt een aantal rondetafelgesprekken georganiseerd met decanen en HR-directeuren om *best practices* uit te wisselen.

Arbo

Universiteiten hebben in overleg met werknemers een eigen branche-specifieke Arbocatalogus ontwikkeld. De Arbocatalogus VSNU bestaat in haar huidige vorm uit zeven deelcatalogi over onderwerpen die relevant zijn voor het arbeidsomstandighedenbeleid binnen de branche. Nu alle deelcatalogi door de Inspectie SZW zijn goedgekeurd, ligt de focus met name op beheer, onderhoud en implementatie van de catalogi.

Universitair Functieordenen (UFO)

Het doel van het UFO-systeem is het voeren van een eenduidig landelijk functie-indelingssysteem, dat toe te passen is door de leidinggevende en de werknemer en dat tevens dient als basis voor het R&O- en loopbaangesprek. De VSNU voert de reguliere werkzaamheden UFO (beheer en onderhoud) uit ten behoeve van de universiteiten en de UFO-volgers.

Accountability

Onderzoeksinformatie KUOZ

Doel van het project is om met betrokken partijen (CBS, Rathenau, instellingen en KUOZ-werkgroepleden) de KUOZ-definities te herzien en tevens te kijken hoe de kwaliteit van de data op langere termijn geborgd kan worden.

Doorontwikkelen informatie onderwijsaanbod

Eind 2018 verwachten OCW en DUO een advies vanuit de ho-sector over het toekomstig informatiemodel. Er zal een werkgroep geformeerd worden van deskundigen vanuit hogescholen en universiteiten. Gezien de mogelijke impact van een nieuw (overheids)informatiesysteem over het complete onderwijsaanbod, is het van belang dat de expertise van de instellingen wordt benut.

Nationale Alumni Enquête

De NAE is een landelijke enquête onder alle recent afgestudeerde masterstudenten en doctoraalstudenten aan de (bekostigde) Nederlandse universiteiten. Deze arbeidsmarktinformatie wordt steeds belangrijker. Bij de rapportage zullen we ondersteuning vragen van het ROA, zodat de analyses door een onafhankelijke partij getoetst worden.

Medezeggenschapsmonitor

OCW financiert een monitor naar medezeggenschap die door studentenorganisatie ISO wordt uitgevoerd. In de tweede helft van 2017 zullen de voorbereidingen voor de derde Medezeggenschapsmonitor van start gaan. De uitkomsten van het onderzoek worden gepresenteerd op de Dag van de Medezeggenschap in juni 2018.

Nieuwe privacywetgeving (AVG)

De VSNU verzamelt in opdracht van de universiteiten (de verantwoordelijken) gegevens die voor beleidsdoeleinden worden gebruikt. De overeenkomsten die ten grondslag liggen aan deze gegevensleveringen, moeten worden geactualiseerd met het oog op de AVG. De implicaties van de AVG voor het VSNU-bureau zelf zullen in kaart gebracht worden zodat een advies opgesteld kan worden aan de directie.

Sectordashboard

Doel is om op korte termijn een plan te presenteren richting een nieuwe minister en kabinet, waarmee we de informatiefunctie van een "Hoger Onderwijs Autortiteit" zelf invullen. Het gaat om een platform waarmee we ons op transparante en laagdrempelige wijze verantwoorden richting Tweede Kamer en de samenleving, over de drie kerntaken: onderwijs, onderzoek en valorisatie. (Dit project is onderdeel van het project Kwaliteitsafspraken.)

Datalabs Feiten en Cijfers

In 2017 zijn de belangrijkste hoofdboodschappen per domein gevisualiseerd met Tableau. Dit heeft geleid tot veel positieve reacties, zowel intern als extern. In 2018 zetten we de werkwijze met Datalabs, waarbij inhoudelijk specialisten samenwerken met dataspecialisten, voort. De nadruk komt te liggen op het actualiseren van alle (statische) Feiten & Cijfers pagina's.

Governance

Code voor gebruik van persoonsgegevens in wetenschappelijk onderzoek

De nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming gaat in mei 2018 in en universiteiten zijn verplicht om een reeks maatregelen te nemen. In 2017 is de sectorcode naar verwachting grotendeels afgerond. Daarna is een traject nodig waarbij de code op onderdelen wordt aangescherpt en waarin gesprekken met de Autoriteit Persoonsgegevens nodig zijn, om te bezien of de code door het AP erkend kan worden. Vervolgens zal een afgeleid document gemaakt worden in samenwerking met privacy officers, dat gebruikt kan worden door de instellingen (bijvoorbeeld voor het omgaan met student- en personeelsgegevens).

Code Goed bestuur

Het Algemeen Bestuur besloot in 2016 om de actualisering van de Code Goed Bestuur uit te stellen naar 2017. In 2017 zal er daarom eerst een procesvoorstel ontwikkeld worden, waarbij we ook de Raden van Toezicht willen betrekken. Naast de inhoudelijke toets op actualiteit van de code, adviseren we ook te kijken naar de wijze waarop codes in andere sectoren zich ontwikkelen. Alle onderwijsraden hebben inmiddels een aparte monitoringcommissie, die naleving van de code toetst en voorstellen doet voor actualisering.

Financiën

Bekostigingssystematiek

De manier waarop de overheid de universiteiten bekostigt, is van grote betekenis, zowel financieel als qua inhoudelijke prikkels en sturing. Onze boodschap is dat er extra investeringen nodig zijn om de knelpunten (opvangen van studentengroei, werkdruk, matchingsdruk) aan te pakken, aangezien herverdeling enkel tot het verschuiven van problemen leidt. We zullen meewerken aan de onderzoeken die OCW initieert ('niet meewerken is geen optie'), maar daarbij wel telkens onze boodschap herhalen.

Beeldvorming financiële positie universiteiten

Universiteiten gaan prudent om met de publieke middelen: ze zetten deze zo veel mogelijk in voor onderwijs en onderzoek en zoeken naar een optimale inzet, met zo min mogelijk administratieve lasten. In 2018 ligt de focus van het project op het inzichtelijk maken van (de toename van) administratieve lasten en het belang van goede ondersteunende diensten. We willen laten zien dat deze beide zijn toegenomen in de afgelopen jaren, door diverse vragen die op universiteiten afkomen zoals cybersecurity en privacy-regelgeving.

Studievoorschot

Zowel de politiek als de studenten kijken kritisch of de studievoorschotmiddelen echt worden ingezet voor de verbetering van onderwijskwaliteit. Universiteiten geven jaarlijks inzicht in de bestedingen van de (voor)investeringen studievoorschot en delen de ervaringen met het instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting met de studentenbonden. De Rekenkamer rapporteert in het najaar van 2017 over de voorinvesteringen en het proces van instemmingsrecht, met aanbevelingen voor het nieuwe kabinet. De VSNU zal in 2018 rapporteren over de gerealiseerde voorinvesteringen in 2017 en ook over het totaal aan voorinvesteringen in de periode 2015-2017.